

Alsónémedi Hírmondó

Alsónémedi Önkormányzatának tájékoztatója

XXI. évfolyam

2011. március 15.

Meghívó

*„Ha nem születtem volna is magyarnak,
E néphez állnék ezennel én!” (Petőfi Sándor)*

Alsónémedi Nagyközség Önkormányzatának Képviselő Testülete
tisztelttel meghívja a település lakosságát
2011. március 15-én
az 1848/49-es forradalom és szabadságharc
163. évfordulója alkalmából rendezett ünnepi megemlékezésre
Ünnepi beszédet mond: **Vincze József** polgármester

A megemlékezés programja:

10 óra Ünnepi Szentmise/Istentisztelet a római katolikus, illetve a református templomban
10¹⁵ óra Megemlékezés és koszorúzás Halászky Károly, Caray Ferenc és Veresmarty József emléktáblájánál
11 óra Ünnepi műsor, ünnepi beszéd, koszorúzás a Szabadság téren

Szabadság, szerelem! E kettő kell nekem. (Gondolatok március idusán)

**Szabadság, szerelem!
E kettő kell nekem.
Szerelmemért föláldozom
Az életet,
Szabadságért föláldozom
Szerelmemet.**

Petőfi Sándor hatsoros versét örömmel és büszkén tűzhetné zászlajára az 1848-as forradalmi ifjúság. Két rövid szó, mely az ember életének két tartó oszlopa. Szabadság, szerelem,

melynek csúcspontja a szeretet. Véletlen, hogy a költő e két fogalommal jellemezte saját és kora haladó társadalmának életcélját? Századokon átmutató, alapvető, örök igazságot fogalmazott meg ebben a kis költeményben.

Mi a szabadság?

Nem az elnyomás, a diktatúra, a zsarnokság hiánya. Azt sem jelenti, hogy mindig azt tegyük, ami jól esik. Csak az egy és örök isteni igazság keresésében, az egy és örök isteni igazságban vezetett életben teljesedik ki. Minden szabadság gyökere és mértéke az igazság. Emberi életünk legnagyobb szabadsága, hogy választhatunk a jó és a rossz között. A jól értelmezett és választott szabadság engedelmeskedik az örök igazságnak. Azokban a kultúrákban, amelyek úgy tartják, hogy nincs egyetemes, örök

érvényű igazság, ott a jó jelentése csak annyi, hogy az adott pillanatban mi kedves és kellemes az egyénnek, a rossz pedig az egyéni vágyak elnyomása, nincs igazi szabadság. Igaz volt ez 1848-ban, és igaz a mai Európában, a mai magyar társadalomban is. Jézus mondta: „...az igazság tesz szabaddá titeket...”, ezt pedig nem az egyén vágyai határozzák meg. Ez alaptörvény, mely arra figyelmeztet, hogy minden olyan hamis szabadságot kerülni kell, ami nem az igaz krisztusi törvényben rejlik. Tudta ezt Petőfi, tudták és vallották a tábornokok, a közkatonák, az aradi vértanúk, az első felelős magyar kormány miniszterelnöke, gróf Batthyány Lajos. Vajon nekünk, mai magyaroknak lesz-e bátorságunk kiállni az orkánszerű ellenszélben az igazi szabadság mellett?

Mi a szeretet?

A szeretet felnyitja a szemünket, megnyitja a szívünket, és képessé tesz arra, hogy másokkal együtt olyan egyedülálló mó-

don járuljunk a világ képének formálásához, amely szereteten alapulva az egész történelmet megváltoztathatjuk.

A szerelem, a szeretet legmagasabb foka, amikor élünket is feláldozzuk barátainkért. Szent Pál apostol szeretet himnuszában ezt tökéletesen megfogalmazta örök tanulságul minden nemzetek számára:

A szeretet türelmes, a szeretet jóságos, a szeretet nem féltékeny, nem kérkedik, nem is kevély. Nem tapintatlan, nem keresi a maga javát, nem gerjed haragra, a rosszat nem rója fel. Nem örül a gonoszságnak, örömet az igazság győzelmében leli. Mindent eltűr, mindent elhisz, mindent remél, mindent elvisel. A szeretet nem szűnik meg soha.

Köszönjük a 1848-49-es forradalom és szabadságharc lángelkű kötőjének a figyelmeztető, egyben felemelő, biztató, nemes harcra lelkesítő sorokat. Ha az igazi szabadság és szeretet győz, akkor van reménykeltő jövőnk. Most vívja élet-halál harcát a jó és a rossz. A magyar élve szabad akaratával hitet tett a jó mellett. Történelmi pillanatok élünk, s az utolsó utáni percben vagyunk. Honfitársak ébredjetek, hív haza! Petőfi Sándor nekünk, a mának is írta!

**Ébredj, hazám, mert ha most nem ébredsz,
Soha többé nem lesz ébredésed,
S ha ébredsz is, annyi időd lesz csak,
Míg nevedet sírkövedre vésed!
Föl, hazám, föl! százados mulasztást
Visszapótol egy hatalmas óra,
„Mindent nyerni, vagy mindent veszíteni!
Ezt írjuk föl ezer lobogóra.**

Oly sokáig tengődtünk mi úgy, hogy
Volt is nem is a miénk az ország;
Valahára mutassuk meg már, hogy
Senkinek sincs semmi köze hozzánk.

Geigerné Moldvai Marianna
Halászy Károly Művelődési Ház és Könyvtár
igazgatója

Kossuth Lajos lelkesítő beszédeiből

1848. július 11-én a Képviselőházban kérte 200 ezer katona és 42 millió forint megajánlását e lángoló szónoklatban:

„Midőn e szószerkekre lépek, hogy Önöket felhívjam, mentsek meg a Hazát! E percnak irtózatossága szorítva hat kebelemre. Úgy érzem magamat, mintha Isten kezembe adta volna a tárogatót, hogy felkiáltssa a halottakat... Lehetetlen nem hinnem ..., hogy ... a Haza szent szeretete, a Haza becsületének, a Haza önállóságának, a Haza szabadságának oly érzete, hogy azért utolsó csepp vérért is kész a Ház feladni: ez mindnyájunkkal közös... A haza veszélyben van...”

1848. szeptember 24-én úgy szintén a Képviselőházban jelentette be toborzó körútjának megkezdését:

„Lelkemben fel vagyok indulva azon gondolattól, hogy az ármánynak, árulásnak nevetséges szatirája, egy nemzet feletti győzelme csaknem sikerült. Hogy 40-50 ezer potom ember bejő az országba, s úgy szólván kardvágás nélkül foglalja el a Hazát. Én nem érzek magamban annyi erőt, hogy ezt tűrjem... Most kinek tetszik, jöjjön velem! Ki pedig itt marad, iparkodjék itt mindent elkövetni a Haza védelmére...”

Stratégiaiilag neki volt igaza 1848. november 5-én:

„Egy ellenségnek a Hazából kiűzését nem tartom elegendőnek. Megsemmisíteni – csak ez, ami megnyugtathat.”

1848. december 22-én általános népfelkelésre riasztott:

„Magyarhon dicső népe! Testvéreim! Keljete fel tömegben! Fel kaszára, villára! Fel, Isten nevében, ti, a nép milliói! Velünk a jó ügy, az igazság, velünk az Isten!”

*Nemzeti fény a cél. Hogy elérjed,
forj egybe magyar nép.*

(Kölcsey Ferenc)

*Az emberi nemnek hivatása nem
rontás, pusztítás, megsemmisítés,
hanem, hogy munkálkodjon,
alkosson, teremtsen.*

(Széchenyi István)

*Hazafit s polgárt, s csak ezt kell
minden emberből nevelni.*

(Wesselényi Miklós)

*Minden nemzet, mely elmúlt kora
emlékezetét semmivé teszi,
vagy semmivé lenni hagyja,
saját nemzetét gyilkolja meg.*

(Kölcsey Ferenc)

Pilinszky János: Háromszínű lobogó

Első színe? Akár a rab
ítélethirdetéskor.

A második? Mint katonák,
kik eltévedve, most nagy és puha
csomókban hullanak alá.

S a harmadik? A harmadik színe -
te vagy.

Gyönyörűséges, háromszínű lobogóm!

Petőfi Sándor - Élet vagy halál

A Kárpátoktól le az Al-Dunáig
Egy bőszt üvöltés, egy vad zivatar!
Szétszórt hajával, véres homlokával
Áll a viharban maga a magyar.
Ha nem születtem volna is magyarnak,
E néphez állanék ezennel én,
Mert elhagyott, mert a legelhagyottabb
Minden népek közt a föld kerekén.

Szegény, szegény nép, árva nemzetem te,
Mit vétettél, hogy így elhagytanak,
Hogy isten, ördög, minden ellened van,
És életed fáján pusztítanak?
S dühös kezekkel kik tépik leginkább
Gazul, őrültén a zöld ágakat?
Azok, kik eddig e fa árnyékában
Pihentek hosszú századok alatt.

Te rác, te horvát, német, tót, oláhság,
Mit marjátok mindnyájan a magyart?
Török s tatártól mely titeket védett,
Magyar kezekben villogott a kard.
Megosztottuk tivéletek hiven, ha
A jószerecse nekünk jót adott,
S felét átvettük mindig a tehernek,
Mit vállatokra a balsors rakott.

S most a hála!... vétkes vakmerénnyel
Reánk uszít a hűtelen király,
S mohó étvágygal megrohantok minket,
Miként a holló a holttestre száll.
Hollók vagytok ti, undok éhes hollók,
De a magyar még nem halotti test.
Nem, istenemre nem! s hajnalt magának
Az égre a ti véretekkel fest.

Legyen tehát úgy, mint ti akartátok,
Élet-halálra ki a síkra hát,
Ne legyen béke, míg a magyar földön
A napvilág egy ellenséget lát,
Ne legyen béke, míg rossz szívetekből
A vér utósó cseppje nem csorog...
Ha nem kellettünk nektek mint barátok,
Most mint bírókat, akként lássatok.

Föl hát, magyar nép, e gaz csorda ellen,
Mely birtokodra s életedre tör.
Föl egy hatalmas, egy szent háborúra,
Föl az utósó ítéletre, föl!
A századok hiába birkoznak
Velünk, és mostan egy év ölne meg?
Oroszlánokkal vívtunk hajdanában,
És most e tetvek egyenek-e meg?

Föl, nemzetem, föl! jussanak eszedbe
Világhódító híres őseid.
Egy ezredév néz ránk ítélő szemmel
Atillától egész Rákócziig.
Hah, milyen múlt! hacsak féllakkorák is
Leszünk, mint voltak e nagy ősapák,
El fogja lepni árnyékunk a sárba
És vérbe fült ellenség táborát!

Kányádi Sándor: Nyergestető

Csikországban, hol az erdők
zöldebbek talán, mint máshol,
ahol ezüst hangú rigók
énekelnek a nagy fákon,
s hol a fenyők olyan mélyen
kapaszkodnak a vén földbe,
kitépni vihar se tudja
másképpen, csak kettétörve,
van ott a sok nagy hegy között
egy szeliden, szépen hajló,
mint egy nyereg, kit viselne
mesebeli óriás ló.

Úgy is hívják: Nyergestető:
egyik kengyelvasa: Kászon,
a másik meg, az innenső,
itt csillogna Csíkközváson.
Nemcsak szép, de híres hely is,
fönn a tetőn a nyeregben
ott zöldellnek a fenyőfák
egész Csíkban a legszebben,
ott eresztik legmélyebbre
gyökereiket a vén törzsek,
nem mozdulnak a viharban,
inkább szálíg kettétörnek.
Évszázados az az erdő,
áll azóta rendületlen,
szabadságharcosok vére
lűköt lenn a gyökerekben,
mert temető ez az erdő,
és kopjafa minden szál fa,
itt esett el Gál Sándornak
száznál is több katonája.
Véres harc volt, a patak is
vértől áradt azon reggel.
Támadt a cár s a császár
hatalmas nagy hadsereggel.
De a védők nem rettentek
- alig voltak, ha kétszáz -,
álltak, mint a fenyők, a harc
rettentő vad viharában.
Végül csellel, árulással
délre körülvették őket,
meg nem adta magát székely,
mint a szálfák kettétörték.
Elámult az ellenség is
ekkora bátorság láttán,
zászlót hajtva temette el
a hősokeket a hegy hátán.
Úgy haltak meg a székelyek,
Mind egy szálíg, olyan bátran,
mint az a görög háromszáz
Termopüle szorosában.
Nem tud róluk a nagyvilág,
hőstettükről nem beszélnek,
hírük nem örzi legenda,
dicsőítő harci ének,
csak a sírjukon nőtt fenyők,
fönn a tetőn, a nyeregben,
s azért zöldell az az erdő
egész Csíkban a legszebben.

„Szent volt a harc...” Jókai Mór az 1848-49-es szabadságharcról

Mikszáth Kálmán, aki a tanítvány mindenkori hűségével közeledett Jókai alakjához biztos ujjal mutatott rá Jókai szerepére a forradalom és a szabadságharc eseményeiben: „Ez volt pályáján a legfontosabb fordulópont”, ekkor lépett ki a komáromi márványoszlopos tornácos úriház polgári biztonságából, az álmodozásból a realitásba, s a „két legkomolyabb valóság” a szerelem és a háború jóvoltából itt kellett szembenéznie az élettel.

Bizony történelmet formált 1848-ban

Jókai Mór, s mint nemzetének ma is eleven erővel ható tanítómestere így szól hozzánk: „Mi a nemzetek történelme? Küzdelem az istenerő és az emberakarat között. Néha együtt halad a kettő; az a nemzet nagy lesz. Néha győz az akarat az istenerő fölött; a nemzet elvész. Néha egy erős csapása a világrementő kéznek megtöri az akaratot; csapásnak látjuk, de mentő intés volt az. Olyankor, amikor az ember, a nemzet önmagával meghasonlott és önbűnével ássa sírját... S ha az emberi akarat valamit elront, csoda módon ismét jóra fordítja a látható Isten; néha óriási szenvedések, áldozatok árán, de amiknek díja az árát mindig túlhaladja.”

Saját szerepéről pedig így vall: „Én tettem le a közvélemény asztalára a 12 pontos petíciót, én voltam az, aki a szabad ég alatt kikiáltottam a nép szabadságát... Az elmúltakért semmi szemrehányás. Március 15-én az egész haza újjászületett, vele együtt minden egyes hazafi. Legyen gondunk a jövőre, ne a múltira!...”

Egy hónappal múlt huszonhárom éves, amikor ezt leírta. Két héttel március 15-e után elterjedt a hír, hogy a király megtagadta az ország kívánságainak teljesítését s a zsvajgó tömegek ellepték az utcákat s a városháza ostromára készültek. Jókai fegyvert ragad s Szendrey Júlia kérésére otthon marasztja a Talpra magyar szerzőjét, aki társbérlejtője is volt. „Csak az egyetlen kapukulcsot kellett magammal vinnem s azután abból a házból nem jöhetett ki senki. Petőfi az ablakból kiabált utánam s kitagadással fenyegetett... Mikor szállásomra visszatértem azt mondtam Petőfinék: - Barátom, a mi tollunk bevégezte dolgát, most a szurony missziója kezdődik! Úgy is lett!

„Szent volt a harc. Egy végeláthatatlan jajkiáltás hangzott végig; az ország egyik bércfalától a másikig verődött az vissza, s midőn másodszer visszatért, már nem volt jajkiáltás, hanem harci riadó! A földműves elhagyta ekéjét, a tanuló elhagyta iskoláit, a családapa boldog tűzhelyét, és ment a zászlók alá. Úri családok elkényeztetett fiai, mágnások, nemesek jöttek önként, s együtt sanyarogtak a parasztfiúkkal esőben, zivatarban, sárban, szemétyágyon, rongyban és dicsőségben. Egy ügyvéd ott hagyta irodáját, kardot kötött s a legelső csatában maga vitte a zászlót legelő Schwechatnál a kartács-záporral szemközt. A végén ezredes lett. Soha nem tanulta a háborút. A mérmőkökből lettek a tüzércék, utászok. Az orvosokból tábori sebészek. Ágyban meghalni nem volt most divat. Egy hírhejt rablóvezér amnesztiát kért, és 160 lovast állított ki a csatamezőre. Nagy részük a hazát védve nyerte el

a halált, mit a haza rontásáért előbb megérdemelt. Egy főúr maga egész huszárezredet szerelt fel; másik huszárezredet két hét alatt állított fel a jász kun főkapitány. Egy közönséges székely földész kitalálta, hogyan kell ágyút önteni, fűmi és ellátta népét csatalövegekkel. Az egyházak odaadták harangjaikat ágyúércnek...”

A ma alakult zászlóalj már holnap gyakorlatot tartott, s egy hét múlva ment a tűzkeresztelőbe. A tiszt jó pajtás volt. Együtt evett, együttázott, egy szalmán hált a közlegényeivel, s tanították egymást hazaszeretetre. Nem volt szökevény. Hová szökött volna? Minden ajtó túl elkergették volna a gyávat. S nemcsak az harcolt, akinek fegyver volt a kezében; harcolt minden élő lélek. Úrhölgyek mentek sáncot ásni erődítésekhez; csaták után ők ápolták a sebesülteket. A papok a hős erényeket prédikálták a szószékről s nem volt ebben a kérdésben szakadárság. Szent volt e harc keresztnek és csillagnak.

Igy született a nemzeti hadsereg. S fél év múlva már csodáiról beszél a történelem. A kis fiúk már babérkoszorús hősök. A kis alhadnagyok már tábornokok, hadvezérek. A tépett trikolor már a világ tiszteletét bírja! Kiállták a próbát...

A komáromi sáncokon táncoltak zenésző mellett az ellentel bombazáporában. Ozoránál tizezer emberrel rakatták le a szuronyos puskát a kaszás nemzetőrök. Győrnél lovasságot kergetett meg szuronyal a 11-ik zászlóalj. Budánál lováról szállt le a huszárság a várat ostromolni. Losoncon egy alispánból lett hadvezér hatszorta nagyobb ellenfelének fényes nappal elfoglalja ágyúit és táborkarát. Piskinél nap-hosszat védi az Inczédi-zászlóalj - húszszoros ellenerővel - szemben a vitatott hidat, és győz. Széklaknánál a föld alatt bújnak az ellenség keresztül, Branyiszknánál a hegy meredekén törnek át. Szolnoknál átúsztatnak az ellenség háta mögött a Tiszán, Segesvárnál égő városban verik át magukat löporos szekereikkel, Tiszafürednél a jég hátán vetik meg lábukat...

Visszahangzó szívünkbe markolnak Jókai szavai, melyeket Világos után húsz évvel vetett papírra: „Jó az Isten! Zöld füvet ad a harc áztatta földnek; fehér bárányt a zöld fünek; ártatlan, szelíd angyalkát játszó társul a báránynak; - feledés írját a mély sebnek; - jobb idők reményét a szegény magyar nemzetnek.”

Bálint István János

